

Voor iedereen van 50-plus

KBO-Brabant
Belangenvereniging van senioren

De minister voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
T.a.v. Directie Maatschappelijke Ondersteuning
Parnassusplein 5
2511 VX DEN HAAG

Datum : 31 januari 2019
Kenmerk : 2019/195006/LB.GM.mp
Onderwerp : Wmo - huishoudelijke ondersteuning in Eindhoven

Geachte heer De Jonge,

Namens seniorenverenigingen KBO-Brabant en PVGE en Lokaal FNV vragen wij uw aandacht voor het beleid van de gemeente Eindhoven op het gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Nieuw beleid in 2018

Met ingang van 1 januari 2018 heeft de gemeente Eindhoven nieuw beleid ingevoerd voor de huishoudelijke ondersteuning die aan inwoners wordt verleend op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

In de loop van 2018 hebben alle cliënten een nieuw besluit ontvangen, ook de cliënten die beschikten over een nog geldende indicatie. Bepalend voor het nieuwe beleid was de wens om op het sociale domein zeer fors te bezuinigen.

Niet langer wordt bij de over te nemen taken geïndiceerd in uren, maar op resultaat. De zorgaanbieder stelt een ondersteuningsplan op en bepaalt zelf hoeveel tijd nodig is om de taken uit te voeren. Deze situatie heeft er toe geleid dat:

- de zorgverleners aan de cliënten minder tijd kunnen besteden;
- de frequentie van de uit te voeren taken in veel gevallen is verminderd;
- er geen indirecte tijd meer wordt toegekend;
- in vakantieperiodes zonder instemming van de cliënt geen of minder zorg wordt verleend;
- de zogenaamde incidentele taken niet langer worden uitgevoerd en
- klagen over de uitvoering van de taken bij de zorgaanbieder geen soelaas biedt.

Door zowel cliënten als zorgverleners wordt breed erkend dat het niet mogelijk is om in de beschikbare tijd de taken uit te voeren, zodat er keuzes moeten worden gemaakt en taken met de "Franse slag" worden gedaan. Huizen vervuilen omdat de incidentele taken, zoals het schoonmaken van de binnenkant van de koelkast en de keukenkastjes, het wassen van de vitrages, het reinigen van de radiatoren, het nat afnemen van deuren, etc. niet meer worden uitgevoerd. De gedachte dat hiervoor verwezen kan worden naar het sociale netwerk en dat hiervoor een vrijwilliger kan worden ingezet is een illusie.

Beleid is onrechtmatig

Aan de nieuwe indicaties zijn geen onderzoeken of keukentafelgesprekken voorafgegaan en er is geen overgangstermijn in acht genomen. Cliënten die het niet eens zijn met het door de zorgaanbieder opgestelde ondersteuningsplan kunnen geen contra-expertise meer aanvragen. Het nieuwe beleid heeft geleid tot een hausse aan bezwaarschriften, waarvan sommige al tien maanden op behandeling wachten.

De rechter heeft inmiddels uitgesproken dat het beleid van de gemeente Eindhoven onrechtmatig is, zowel procedureel als inhoudelijk. U bent bekend met de jurisprudentie van de CRvB, laatstelijk in ECLI:NL:CRVB:2018:3241, dat resultaatgericht indiceren zoals dat in Eindhoven en andere gemeenten wordt toegepast, in strijd is met de rechtszekerheid en dat mede een indicatie in uren nodig is.

Cliënten krijgen te weinig hulp

Tot dusverre lijkt de gemeente Eindhoven het eigen financiële belang zwaarder te wegen dan de noodzaak om cliënten zo snel mogelijk te geven waarop ze recht hebben. Hierbij is van belang dat huishoudelijke ondersteuning in natura niet of nauwelijks met terugwerkende kracht kan worden gegeven, zodat het wachten op de uitkomst van de bezwaarprocedures en de waarschijnlijk hierop volgende beroepsprocedures de cliënten wel formele genoegdoening kan schenken, maar feitelijk weinig oplevert. Wij achten het bestuurlijk onbehoorlijk dat een gemeente, wetende dat een onrechtmatig beleid wordt gevoerd, in bezwaar niet op haar schreden terugkeert maar de correctie ervan aan de rechter overlaat. De gedachte dat enkele honderden burgers – de meesten op leeftijd, die voor het eerst in hun leven een bezwaarschrift hebben ingediend – ook een rechtszaak moeten aanspannen om hun gelijk te krijgen, vervult ons met zorg en boosheid. Dit staat wel heel erg ver af van de recente gedachte van minister Dekker om met name het beroep op de rechter als gevolg van besluiten van de overheid, drastisch te beperken. Wij menen dat het in het sociale domein beschikbare geld aan zorg moet worden besteed en dat de gemeente zich zou moeten inspannen procedures te voorkomen en lopende procedures te beëindigen.

De compensatieplicht in de Wmo

Er is een essentieel verschil tussen de vrijheid van een gemeente om te bezuinigen op de Wmo-taken en taken die behoren tot de autonome huishouding van de gemeente. Een gemeente kan de bestuurlijke afweging maken om het onderhoud op wegen, openbaar groen, kortom: de fysieke infrastructuur, drastisch te beperken. Er kunnen minder ambtenaren worden aangesteld, sportparken kunnen worden geprivatiseerd, gebouwen kunnen worden afgestoten, etc. In het sociale domein ligt dit anders. Net zoals er niet kan worden afgeweken van de hoogte van de te verlenen bijstandsuitkeringen, kan er in de Wmo niet worden afgeweken van de in de wet opgenomen compensatieplicht. Deze houdt in dat personen met beperkingen voor die beperkingen moeten worden gecompenseerd door toekenning van een maatwerkvoorziening die hen is staat stelt op gelijkwaardige manier te participeren in de samenleving, uiteraard voor zover de persoon zelf of met behulp van zijn sociale omgeving niet in staat is de beperkingen te verminderen of op te heffen. Onder deze compensatieplicht wordt gerekend het voeren van een huishouding waartoe behoort het beschikken over een schoon huis, schone kleding en beddengoed, het beschikken over boodschappen en maaltijden, de zorg voor kinderen, etc.

Hierbij is van belang of een persoon zonder beperkingen enkele malen per jaar of maand incidentele taken uitvoert, zoals het wassen van de gordijnen, het schoonmaken van de binnenkant van de koelkast en de keukenkastjes, het nat afnemen van de deuren, het schoonmaken van de radiatoren, etc. Ook het strijken van bovenkleding zoals een blouse of overhemd, is gebruikelijk.

Het lijkt geen twijfel dat gezonde Eindhovenaren de hiervoor genoemde taken in hun huishouding uitvoeren. Deze kunnen daardoor niet worden ontzegd aan personen die deze taken zelf niet kunnen uitvoeren, zoals thans in Eindhoven gebeurt.

Interbestuurlijk toezicht

De gemeente Eindhoven dient haar beleid vorm te geven binnen de wettelijke en door de rechtspraak getrokken kaders. Op de volgende onderdelen voldoet het Eindhovense beleid hieraan niet:

- geen toekenning in uren;
- geen voorziening voor het uitvoeren van de incidentele taken;
- geen toekenning van indirecte tijd waardoor de feitelijk beschikbare tijd voor een cliënt met circa een kwartier wordt verminderd;
- een standaardtoekenning van 1,5 uur voor het bereiken van een schoon en leefbaar huis is niet te rijmen met de uitkomsten van alle recent uitgevoerde onderzoeken die uitkomen op ruim twee uur.

Verschillende malen hebt u, evenals uw ambtsvoorganger, aan de Tweede Kamer laten weten (bijvoorbeeld op 26 juni 2018) dat u als systeem-verantwoordelijke voor de uitvoering van de Wmo 2015, interbestuurlijk toezicht houdt op de uitvoering van de wet en dat u gemeenten aanspreekt indien blijkt dat zij zich niet houden aan de wettelijke en door de rechtspraak getrokken kaders. Wij menen dat u de gemeente Eindhoven moet aanspreken op de uitvoering van de Wmo, op een snelle aanpassing van het beleid, een afronding van de bezwaarprocedures die recht doet aan de behoefte aan meer zorg bij cliënten en het tegengaan van het gebruik van zorggeld voor een ander doel (juridische procedures) dan het geven van goede zorg.

Graag zijn wij bereid deze brief nader toe te lichten. Afschrift van deze brief hebben wij verzonden aan de gemeente Eindhoven.

Met vriendelijke groet,
namens KBO-Brabant, PVGE en Lokaal FNV,

drs. L.G.M. Bisschops,
voorzitter KBO-Brabant

Afschrift aan:

- Gemeenteraad en College van Burgemeester & Wethouders Eindhoven
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten
- Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Media